

בס"ד

מבחן במתמטיקה בדידה תש"ע סמסטר קיץ מועד ב

מרצים: ד"ר שי סרוסי וד"ר אפי כהן.

משך המבחן: שלש שעות.

חומר עזר: מחשבון פשוט וראש פתוח.

הוראות הפעלה:

יש לענות בפירוט על 5 שאלות בדיוק, כל תשובה מופיעה במקומה בשאלון. המחברות משמשות לטייטה בלבד, ולא יבדקו.

הקיפו בטבלה הבאה את מספרי השאלות אותן בחרתם. אחרת, יבדקו 5 הראשונות.

שאלה	ציון
1	
2	
3	
4	
5	
6	

ציון:

בהצלחה

ענה בפירוט בדף זה

שאלה 1

- תהינה $A, B \subseteq \mathbb{R}$. נגדיר $A \bullet B = \{a \cdot b \mid a \in A, b \in B\}$.
- א. (1) רשום במפורש את $\{1, 2\} \bullet \{3, 4, 5\}$.
- ב. (2) הוכח או הפרך: אם $A \bullet B = B$ אז $A = \{1\}$ או $B = \{0\}$.
- ג. (2) תהי $A \subseteq \mathbb{R}$ כך ש- $0, 1 \notin A$. הוכח או הפרך: $A \cap (A \bullet A) = \emptyset$.
- ד. תת קבוצה $\Delta \subseteq P(\mathbb{R})$ תקרא חסרת כפל אם לכל $A, B \in \Delta$ מתקיים $A \bullet B \notin \Delta$.
- ה. (2) תהי $\Delta \subseteq P(\mathbb{R})$ קבוצה חסרת כפל. הוכח ש- $\{1\} \notin \Delta$.
- ו. (2) תן דוגמא לקבוצה $\Delta \subseteq P(\mathbb{R})$ כך ש- $\Delta = \{A\}$, A אינסופית ו- Δ קבוצה חסרת כפל.
- ז. (13) הוכח שקיימת קבוצה חסרת כפל $\Delta \subseteq P(\mathbb{R})$ שהיא מקסימלית ביחס להכלה. כלומר לכל $\Gamma \subseteq P(\mathbb{R})$ כך ש $\Gamma \supset \Delta$ (מכילה ממש), Γ אינה חסרת כפל.

פתרון

- א. $\{3, 4, 5, 6, 8, 10\}$.
- ב. לא נכון: דוגמא נגדית $A = \{2\}$, $B = \{2^n : n \in \mathbb{Z}\}$, ואז $A \bullet B = B$.
- ג. לא נכון: דוגמא נגדית $A = \{2, 4\}$ ואז $A \cap (A \bullet A) = \{4\}$.
- ד. נניח בשלילה ש $\{1\} \in \Delta$ ואז נקבל ש $\{1\} \bullet \{1\} = \{1\} \in \Delta$ בסתירה לכך ש Δ חסרת כפל.
- ה. תהי A קבוצת המספרים הראשוניים. A אינסופית ו $A \bullet A \notin \Delta$.
- ו. נסמן: $\{ \text{חסרת כפל } \Gamma : \Gamma \subseteq P(\mathbb{R}) \} =: B$. מסעיף ה B שונה מקבוצה ריקה.
- נגדיר על B את יחס ההכלה ונתבונן בשרשרת כלשהי $\{\Gamma_\alpha\}_{\alpha \in I}$ (ז"א $\dots \subseteq \Gamma_\alpha \subseteq \Gamma_\beta \subseteq \dots$) לא ריקה ב B .
- נתבונן בקבוצה $\bigcup_{\alpha \in I} \Gamma_\alpha$ ונוכיח שהיא ב B ז"א שהיא חסרת כפל.
- יהיו $A, B \in \bigcup_{\alpha \in I} \Gamma_\alpha$ על פי הגדרת האיחוד קיימים $\alpha, \beta \in I$ כך ש $A \in \Gamma_\alpha, B \in \Gamma_\beta$. נניח בשלילה ש $A \bullet B \in \bigcup_{\alpha \in I} \Gamma_\alpha$ על פי הגדרת האיחוד קיים $\delta \in I$ כך ש $A \bullet B \in \Gamma_\delta$ על פי הגדרת שרשרת ניתן להניח בלי הגבלת הכלליות ש $\Gamma_\alpha \subseteq \Gamma_\beta \subseteq \Gamma_\delta$ ולכן $A, B, A \bullet B \in \Gamma_\delta$ בסתירה לכך ש Γ_δ חסרת כפל. כמובן $\Gamma_\beta \leq \bigcup_{\alpha \in I} \Gamma_\alpha$ לכל $\beta \in I$. הראינו שלכל שרשרת ב B יש חסם מלעיל ב B ולכן על פי הלמה של צורן יש ב B איבר מקסימלי. על פי הגדרת B קיימת קבוצה חסרת כפל $\Delta \subseteq P(\mathbb{R})$ שהיא מקסימלית ביחס להכלה.

ענה בפירוט בדף זה

שאלה 2

א. תנו דוגמא לקבוצה A , או הוכיחו שלא קיימת, כך ש- $|A \cap P(A)| = |A|$, במקרים הבאים:

1. (3) עבור $|A| = 1$.

2. (3) עבור $|A| = 2$.

ב. (3) הוכח או הפרד: אם $A \cap P(A) \neq \emptyset$ אז $\emptyset \in A$.

ג. (6) תהי $f: X \rightarrow Y$ ותהיינה $A \subseteq X$, $B \subseteq Y$, הוכיחו:

$$f[A \cap f^{-1}[B]] = f[A] \cap B$$

$$f[f^{-1}[B]] = f[X] \cap B$$

ד. (5) יהיו $(a_{1,1}, a_{1,2}, \dots, a_{1,n}), (a_{2,1}, a_{2,2}, \dots, a_{2,n}), \dots, (a_{2^n+1,1}, a_{2^n+1,2}, \dots, a_{2^n+1,n}) \in \mathbb{R}^n$

$2^n + 1$ נקודות במרחב $\mathbb{R}^n$ בעלי קורדינטות שלמות. נסמן ב- $(c_{ij,1}, c_{ij,2}, \dots, c_{ij,n})$ את

אמצע הקטע שקצותיו הם $(a_{i,1}, a_{i,2}, \dots, a_{i,n})$ ו- $(a_{j,1}, a_{j,2}, \dots, a_{j,n})$ לכל

$1 \leq i \neq j \leq 2^n + 1$. הראו כי לפחות לאחת מנקודות האמצע הנ"ל קורדינטות שלמות.

זכרו: אמצע הקטע שקצותיו הם $(a_{i,1}, a_{i,2}, \dots, a_{i,n})$ ו- $(a_{j,1}, a_{j,2}, \dots, a_{j,n})$ הוא

$$\left(\frac{a_{i,1} + a_{j,1}}{2}, \frac{a_{i,2} + a_{j,2}}{2}, \dots, \frac{a_{i,n} + a_{j,n}}{2} \right)$$

הערה: אין קשר בין הסעיפים.

פתרון

א. 1. $A = \{\emptyset\}$ ואז $P(A) = \{\emptyset, \{\emptyset\}\}$ במקרה הנ"ל $|A \cap P(A)| = |A|$.

2. $A = \{\emptyset, \{\emptyset\}\}$ ואז $P(A) = \{\emptyset, \{\emptyset\}, \{\{\emptyset\}\}, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}$ גם במקרה הזה נקבל

$$|A \cap P(A)| = |A|$$

ב. לא נכון – דוגמא נגדית $A = \{1, \{1\}\}$ ואז $P(A) = \{\emptyset, \{1\}, \{\{1\}\}, \{1, \{1\}\}\}$ ואז

$$A \cap P(A) = \{1\}$$

ג. יהי $x \in f[A] \cap B$ על פי הגדרת החיתוך $x \in f[A] \wedge x \in B$ ז"א $x \in B$ וגם קיים $y \in A$

כך ש $x = f(y)$. מכיוון ש $x \in B$ ו $x = f(y)$ אז $y \in f^{-1}[B]$. סה"כ קיבלנו ש

$$y \in A \cap f^{-1}[B] \text{ ומכיוון ש } x = f(y) \text{ נקבל ש } x \in f[A \cap f^{-1}[B]]$$

יהי $x \in f[A \cap f^{-1}[B]]$ ז"א קיים $y \in A \cap f^{-1}[B]$ כך ש $x = f(y)$. מכיוון ש $y \in A$ נקבל

ש $x \in f[A]$ ומכיוון ש $y \in f^{-1}[B]$ נקבל ש $x \in B$ סה"כ קיבלנו ש $x \in f[A] \cap B$.

הראינו הכלה דו כיוונית ולכן שוויון.

מכיוון ש $f^{-1}[B] \subseteq X$ או $f^{-1}[B] \cap X = f^{-1}[B]$ בעזרת סעיף קודם נקבל שלכל $A \subseteq X$ ובפרט עבור $A = X$ $f[A \cap f^{-1}[B]] = f[A] \cap B$
כעת מכיוון ש $f^{-1}[B] \cap X = f^{-1}[B]$ נקבל את הדרוש. $f[X \cap f^{-1}[B]] = f[X] \cap B$

ד. תהי $S = \{0,1\}^n$, כל n -יה ב- S תתפקד כשובך. נמקם כל איבר של B בשובכים הנ"ל לפי הכלל הבא: את $(b_1, b_2, \dots, b_n) \in B$ נמקם בתא $(b_1 \pmod{2}, b_2 \pmod{2}, \dots, b_n \pmod{2}) \in S$ (כלומר אם האיבר b_i זוגי אז הרכיב המתאים לו הוא 0 ואם האיבר b_i אי זוגי אז הרכיב המתאים לו הוא 1). נשים לב ש $|S| = 2^n, |B| = 2^n + 1$ ולכן לפי עקרון שובך היונים קיימים לפחות 2 איברים ב- B שימוקמו באותו שובך, נסמנם $(b_1, b_2, \dots, b_n), (c_1, c_2, \dots, c_n)$. עבור 2 איברים אלו $(b_1 \pmod{2}, b_2 \pmod{2}, \dots, b_n \pmod{2}) = (c_1 \pmod{2}, c_2 \pmod{2}, \dots, c_n \pmod{2})$ ולכן אמצע הקטע שלהם הוא בקורדינאטות שלמות (כיוון שחיבור שני זוגיים נותן מספר זוגי וחיבור שני אי זוגיים נותן מספר זוגי).

ענה בפירוט בדף זה

שאלה 3

א. תהינה $\{A_\alpha\}_{\alpha \in I}$ ו- $\{B_\alpha\}_{\alpha \in I}$ שתי משפחות של קבוצות.
הוכח:

$$\bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcup_{\alpha \in I} B_\alpha \subseteq \bigcup_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha) \quad (3) .1$$

$$\bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcap_{\alpha \in I} B_\alpha \subseteq \bigcup_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha) \quad (3) .2$$

הוכח או הפרך:

$$\bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcup_{\alpha \in I} B_\alpha = \bigcup_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha) \quad (4) .3$$

$$\bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcup_{\alpha \in I} B_\alpha \supseteq \bigcap_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha) \quad (4) .4$$

ב. הוכח: לכל משפחה $\{A_\alpha\}_{\alpha \in I}$ של קבוצות

$$\bigcap_{\alpha \in I} P(A_\alpha) = P\left(\bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha\right) \quad (3) .1$$

$$\bigcup_{\alpha \in I} P(A_\alpha) \subseteq P\left(\bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha\right) \quad (3) .2$$

פתרון

א.1. יהי $x \in \bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcup_{\beta \in I} B_\beta$ על פי הגדרת ההפרש $x \in \bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha \wedge x \notin \bigcup_{\beta \in I} B_\beta$ על פי הגדרת

האיחוד קיים $\alpha \in I$ כך ש $x \in A_\alpha$ וגם לכל $\beta \in I$ $x \notin B_\beta$ ובפרט עבור $\alpha = \beta$ ועל פי

הגדרת ההפרש $x \in A_\alpha \setminus B_\alpha$ ועל פי הגדרת האיחוד $x \in \bigcup_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha)$.

א.2. יהי $x \in \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcap_{\alpha \in I} B_\alpha$ על פי הגדרת ההפרש $x \in \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \wedge x \notin \bigcap_{\alpha \in I} B_\alpha$ על פי הגדרת

החיתוך קיים $\alpha \in I$ כך ש $x \notin B_\alpha$ וגם לכל $\beta \in I$ $x \in A_\beta$ ובפרט עבור $\alpha = \beta$ ועל פי

הגדרת ההפרש $x \in A_\alpha \setminus B_\alpha$ ועל פי הגדרת האיחוד $x \in \bigcup_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha)$.

3. לא נכון - דוגמא נגדית $A_1 = \{1\}, A_2 = \{2\}, B_1 = \{3\}, B_2 = \{1, 2\}$ אגף שמאל שווה לקבוצה ריקה ואגף ימין שווה ל $\{1\}$.

4. נכון - הוכחה - יהי $x \in \bigcap_{\alpha \in I} (A_\alpha \setminus B_\alpha)$ על פי הגדרת החיתוך לכל $\alpha \in I$ $x \in A_\alpha \setminus B_\alpha$ ז"א

לכל $\alpha \in I$ $x \in A_\alpha \wedge x \notin B_\alpha$ על פי הגדרת החיתוך וההפרש $x \in \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \setminus \bigcup_{\alpha \in I} B_\alpha$.

ב. 1. $x \in \bigcap_{\alpha \in I} P(A_\alpha)$ על פי הגדרת החיתוך לכל $\alpha \in I$ $x \in P(A_\alpha)$ ז"א $x \subseteq A_\alpha$. יהי

$y \in x$ מכיוון שלכל $\alpha \in I$ $x \subseteq A_\alpha$ נקבל שלכל $\alpha \in I$ $y \in A_\alpha$ ועל פי הגדרת החיתוך

$$y \in \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \text{ ז"א } x \subseteq \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha \text{ ועל פי הגדרת קבוצת החזקה } x \in P\left(\bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha\right).$$

יהיה $x \in P\left(\bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha\right)$ על פי הגדרת קבוצת החזקה $x \subseteq \bigcap_{\alpha \in I} A_\alpha$ על פי הגדרת ההכלה

והחיתוך לכל $\alpha \in I$ $x \subseteq A_\alpha$ על פי הגדרת קבוצת החזקה לכל $\alpha \in I$ $x \in P(A_\alpha)$ ועל פי

$$\text{הגדרת החיתוך } x \in \bigcap_{\alpha \in I} P(A_\alpha).$$

2. יהי $x \in \bigcup_{\alpha \in I} P(A_\alpha)$ על פי הגדרת האיחוד קיים $\alpha \in I$ כך ש $x \in P(A_\alpha)$ ז"א $x \subseteq A_\alpha$

על פי הגדרת האיחוד $A_\alpha \subseteq \bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha$ ולכן $x \subseteq \bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha$ על פי הגדרת קבוצת החזקה

$$x \in P\left(\bigcup_{\alpha \in I} A_\alpha\right).$$

ענה בפירוט בדף זה

שאלה 4

א. תהי A קבוצה אינסופית ונסמן $|A| = a$.

1. (11) נגדיר עבור $2 \leq n \in \mathbb{N}$ את הקבוצה הבאה

$$Y = \{(X_1, X_2, \dots, X_n) \mid \bigcup_{i=1}^n X_i = A, X_i \cap X_j = \emptyset \text{ מתקיים } 1 \leq i \neq j \leq n\}$$

הוכח $|Y| = 2^a$. רמז: התאם לכל n -יה כנ"ל פונקציה $f: A \rightarrow \{1, 2, \dots, n\}$.

2. (5) מצא את $|\mathbb{N} \cup Y|$, את $|\mathbb{N} \times Y|$, את $|\mathbb{N}|^{|Y|}$ ואת $|Y|^{|\mathbb{N}|}$.

ב. (4) תהי $\{A_i\}_{i \in I}$ משפחה של קבוצות הזרות זו לזו וכך ש- $|A_i| = a_i$ לכל $i \in I$.

$$\sum_{i \in I} a_i = \left| \bigcup_{i \in I} A_i \right| \text{ חשב את } \sum_{n \in \mathbb{N}} a_n$$

הערה: אין קשר בין הסעיפים.

פתרון

א. 1

נגדיר פונקציה $f: Y \rightarrow \{1, 2, \dots, n\}^A$ עבור $(x_1, x_2, \dots, x_n) \in Y$ עיני

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n) = g \quad (g \in \{1, 2, \dots, n\}^A) \text{ כעת מכיוון ש } \bigcup_{i=1}^n x_i = A \text{ אז לכל } a \in A \text{ קיים}$$

$1 \leq i \leq n$ כך ש $a \in x_i$ ואז נגדיר $g(a) = i$, מכיוון שכל הקבוצות זרות g פונקציה.

נוכיח ש f פונקציה: נניח ש $(x_1, x_2, \dots, x_n) = (y_1, y_2, \dots, y_n)$.

$f((x_1, \dots, x_n)) = g_1$ ו $f((y_1, y_2, \dots, y_n)) = g_2$ נוכיח ש $g_1 = g_2$ יהי $a \in A$ מכיוון ש

$(x_1, x_2, \dots, x_n) = (y_1, y_2, \dots, y_n)$ אז $a \in x_i \leftrightarrow a \in y_i$ כי אחרת קיים $j \neq i$ כך ש

$a \in x_i \wedge a \in y_j$ מכיוון ש $(x_1, x_2, \dots, x_n) = (y_1, y_2, \dots, y_n)$ נקבל ש $a \in x_i \wedge a \in x_j$

ועל פי הגדרת החיתוך $a \in x_i \cap x_j$ בסתירה לכך ש $(x_1, x_2, \dots, x_n) \in Y$.

נוכיח ש f חח"ע – נניח ש $f(x_1, x_2, \dots, x_n) = g_1 \neq f(y_1, y_2, \dots, y_n) = g_2$ וז"א קיים

$a \in A$ כך ש $a \in x_i \wedge a \in y_j$ וז"א $i = g_1(a) \neq g_2(a) = j$

$(x_1, x_2, \dots, x_n) \in Y$ אז $a \notin x_j$ ולכן $x_j \neq y_j$ וז"א $(x_1, x_2, \dots, x_n) \neq (y_1, y_2, \dots, y_n)$.

נוכיח ש f על – יהי $g \in \{1, 2, \dots, n\}^A$ נתבונן ב-יה הבאה $(g^{-1}[1], g^{-1}[2], \dots, g^{-1}[n])$.

מכיוון ש g פונקציה אם $i \neq j$ אז $g^{-1}[i] \cap g^{-1}[j] = \emptyset$ בנוסף $\bigcup_{i=1}^n g^{-1}[i] = A$

ולכן $(g^{-1}[1], g^{-1}[2], \dots, g^{-1}[n]) \in Y$ כעת על פי הגדרת f נקבל ש

$$f((g^{-1}[1], g^{-1}[2], \dots, g^{-1}[n])) = g$$

הראינו ש f חח"ע ועל ולכן העוצמות שוות והוכחנו את הטענה. (מכיוון ש A אינסופית אז

$$|2^a| = |n^a|$$

2. א.

על פי סעיף א $|\mathbb{N}| < |Y|$ ועל פי משפט מההרצאה נקבל ש $|\mathbb{N} \cup Y| = \max\{|\mathbb{N}|, |Y|\} = |Y| = 2^a$

ובאותו אופן $|\mathbb{N} \times Y| = \max\{|\mathbb{N}|, |Y|\} = |Y| = 2^a$

$2^{(2^a)}$. ולכן על פי קנטור ברנשטיין נקבל $2^{(2^a)}$.

נתון ש A קבוצה אינסופית ולכן $|\mathbb{N}| \leq |A|$ ולכן $|\mathbb{N}| \cdot a = a$ כעת $|\mathbb{N}|^a = 2^a$.

ב.

בעצם יש לחשב את $\left| \bigcup_{n \in \mathbb{N}} A_n \right|$ כאשר $\{A_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ משפחה של קבוצות זרות ולכל $n \in \mathbb{N}$

$|A_n| = \aleph$. מכיוון שלכל $n \in \mathbb{N}$, $|A_n| = \aleph$, לכל $n \in \mathbb{N}$ קיימת פונקציה חח"ע ועל

$$g_n : \mathbb{R} \rightarrow A_n$$

נבנה פונקציה $f : \mathbb{N} \times \mathbb{R} \rightarrow \bigcup_{n \in \mathbb{N}} A_n$ כך ש $f(n, a) = g_n(a)$ נשים לב ש f חח"ע ועל

$$\sum_{n \in \mathbb{N}} \aleph = |\mathbb{N} \times \mathbb{R}| = \aleph$$

ענה בפירוט בדף זה

שאלה 5

א. (7) מצא נוסחה מפורשת עבור $a_n = \sum_{k=1}^n k^2$ (רמז: רשום נוסחה רקורסיבית עבור a_n).

ב. (8) בכמה דרכים שונות אפשר לסדר 4 ישראלים, 3 צרפתים ו-5 סינים בשורה כך שאף לאדם לא יעמוד כבלוק רציף? (כל האנשים שונים).

ג. (5) יהי $2 \leq n \in \mathbb{N}$. מצאו את מספר תת הקבוצות בגודל k ($0 \leq k \leq n$) של

הקבוצה $\{1, 2, \dots, n\}$ שאינן מכילות את הקבוצה $\{1, 2\}$.

הערה: אין קשר בין הסעיפים.

פתרון

א.

נרשום נוסחה רקורסיבית $\begin{cases} a_n = a_{n-1} + n^2 \\ a_1 = 1 \end{cases}$ כעת נמצא פתרון פרטי

$$a_n = an^3 + bn^2 + cn \rightarrow a_{n-1} = an^3 + (b-3a)n^2 + (3a-2b+c)n - a + b - c$$

$$an^3 + bn^2 + cn = an^3 + (b-3a+1)n^2 + (3a-2b+c)n - a + b - c$$

$$\text{ז"א } bn^2 + cn = (b-3a+1)n^2 + (3a-2b+c)n - a + b - c$$

$$\begin{cases} b = b - 3a + 1 \\ c = 3a - 2b + c : \text{ כעת יש לפתור את המערכת הבאה:} \\ 0 = -a + b - c \end{cases}$$

$$\text{נקבל: } a = \frac{1}{3}, b = \frac{1}{2}, c = \frac{1}{6}$$

$$\text{ז"א } a_n = \frac{1}{3}n^3 + \frac{1}{2}n^2 + \frac{1}{6}n$$

כעת נמצא פתרון כללי ללא הומוגני $a_n = a_{n-1} + d$ ונקבל $a_n = d$

$$\text{הפתרון הכללי ללא הומוגני הוא } a_n = \frac{1}{3}n^3 + \frac{1}{2}n^2 + \frac{1}{6}n + d$$

נציב את תנאי ההתחלה $a_1 = 1$ ונקבל ש $d = 0$ ולכן התשובה הסופית

$$a_n = \frac{2n^3 + 3n^2 + n}{6} = \frac{n(2n+1)(n+1)}{6}$$

ב. נסמן: S - כל האפשרויות, A - הישראלים עומדים כבלוק רציף, B - הצרפתים עומדים כבלוק

רציף, C - הסינים עומדים כבלוק רציף. יש לחשב את $|S \setminus (A \cup B \cup C)|$. נחשב בעזרת

עקרון ההכלה וההדחה את $|(A \cup B \cup C)|$.

$$|A| = 4! \cdot 9!, |B| = 3! \cdot 10!, |C| = 5! \cdot 8!,$$

$$|A \cap B| = 4! \cdot 3! \cdot 7!, |A \cap C| = 4! \cdot 5! \cdot 5!, |B \cap C| = 3! \cdot 5! \cdot 6!,$$

$$|A \cap B \cap C| = 4! \cdot 3! \cdot 5! \cdot 3!, |S| = 12!$$

סה"כ נקבל

$$|S \setminus (A \cup B \cup C)| = 12! - (4! \cdot 9! + 3! \cdot 10! + 5! \cdot 8!) + (4! \cdot 3! \cdot 7! + 4! \cdot 5! \cdot 5! + 3! \cdot 5! \cdot 6!) - 4! \cdot 3! \cdot 5! \cdot 3!$$

ג. נחשב את האפשרויות הבאות:

אפשרות 1: מספר תתי הקבוצות בגודל k ללא הספרות 1, 2.

אפשרות 2: מספר תתי הקבוצות בגודל k ללא הספרה 1 אבל עם הספרה 2.

אפשרות 3: מספר תתי הקבוצות בגודל k ללא הספרה 2 אבל עם הספרה 1.

אפשרות 1 יש לבחור קבוצה בגודל k מתוך קבוצה מגודל $n-2$ ולכן מספר האפשרויות $\binom{n-2}{k}$.

אפשרות 2 יש לבחור קבוצה בגודל $k-1$ מתוך קבוצה מגודל $n-2$ ולכן מספר האפשרויות

$$\binom{n-2}{k-1}$$

אפשרות 3 יש לבחור קבוצה בגודל $k-1$ מתוך קבוצה מגודל $n-2$ ולכן מספר האפשרויות

$$\binom{n-2}{k-1}$$

סה"כ האפשרויות $\binom{n-2}{k} + 2 \binom{n-2}{k-1}$.

הערה: אם $k=0$ אז ניתן לבחור רק את הקבוצה הריקה ואז התשובה היא 1.

ענה בפירוט בדף זה

שאלה 6

א. (8) בכמה אופנים ניתן למקם n כדורים ב- m תאים שונים כך שהתא הראשון לא יישאר ריק. התבונן ב-2 מקרים:

1. כל הכדורים שונים

2. כל הכדורים זהים.

ב. (8) יהיו E יחס על קבוצה A ו- F יחס על קבוצה B . יחס G על $A \times B$ מוגדר ע"י $((a_1, b_1), (a_2, b_2)) \in G$ אם ורק אם $(a_1, a_2) \in E$ ו- $(b_1, b_2) \in F$.

הוכח או הפרך:

1. אם E ו- F סימטרים אז G הוא סימטרי.

2. אם E ו- F טרנזיטיביים אז G הוא טרנזיטיבי.

ג. (4) תהי A קבוצה סופית, E יחס שקילות על A , ויהיו $A_1, \dots, A_k$ כל מחלקות השקילות

השונות של A . הוכח $|E| = |A_1|^2 + \dots + |A_k|^2$.

הערה: אין קשר בין הסעיפים.

פתרון

א1

נחשב תחילה את כל האפשרויות: לכל כדור יש m אפשרויות ולכן יש סה"כ m^n אפשרויות. נחשב את כל האפשרויות כאשר תא מספר 1 ריק: כעת לכל כדור יש $m-1$ אפשרויות ולכן יש סה"כ

$$(m-1)^n$$

כעת מספר האפשרויות הדרוש הוא: $m^n - (m-1)^n$.

א2

מכיוון שכל הכדורים זהים השוני בין כל אפשרות הוא מספר הכדורים בכל תא ולכן יש לפתור את הבעיה הבאה: כמה פתרונות יש למשוואה $x_1 + x_2 + \dots + x_m = n$ כאשר x_i מספר שלם חיובי ו x_i מספר שלם

אי שלילי לכל $2 \leq i \leq m$. ז"א מספר האפשרויות לפתור את המשוואה

$x_1 + x_2 + \dots + x_m = n-1$ כאשר כל המספרים שלמים ואי שלילים על פי משפא מההרצאה נקבל

$$\binom{n+m-2}{n-1}$$

ב1. נכון

נניח ש $((a_1, b_1), (a_2, b_2)) \in G$ על פי הגדרת G נקבל ש $(a_1, a_2) \in E \wedge (b_1, b_2) \in F$ נתון ש E ו F סימטריים ולכן $(a_2, a_1) \in E \wedge (b_2, b_1) \in F$ ועל פי הגדרת G $((a_2, b_2), (a_1, b_1)) \in G$.

ב2. נכון

נניח ש $((a_2, b_2), (a_3, b_3)) \in G \wedge ((a_1, b_1), (a_2, b_2)) \in G$ על פי הגדרת G נקבל ש

$((a_1, a_2) \in E \wedge (b_1, b_2) \in F) \wedge ((a_2, a_3) \in E \wedge (b_2, b_3) \in F)$ מכיוון ש E ו F טרנזיטיביים נקבל

$(a_1, a_3) \in E \wedge (b_1, b_3) \in F$ על פי הגדרת G נקבל ש $((a_1, b_1), (a_3, b_3)) \in G$.

ג.

על פי הגדרת מחלקת שקילות לכל $1 \leq i \leq n$ הקבוצות A_i זרות ולכל $a, b \in A_i$ נקבל ש $(a, b) \in E$

ולכן לכל $1 \leq i \leq n$ נקבל $|A_i|^2$ איברים שונים ב E בנוסף אם $(a, b) \in E$ אז קיים $1 \leq i \leq n$ כך ש

$a, b \in A_i$ ולכן נקבל בדיוק $|A_1|^2 + \dots + |A_k|^2$ איברים ב E

